

TEM

14.3.2025

ARVIOITA ERÄIDEN AVAUSTEN KASVU- JA TYÖLLISYYSVAIKUTUKSISTA**1. Matkailun ympärivuotisuuden ja kestävän matkailun edelläkävijyyden vahvistaminen****Ehdotus: Lisärahoitus (32.01.05) Business Finlandin Visit Finland -toiminnoille 2 Me/vuosi vuosille 2025-2027**

Kansainvälinen matkailu Suomeen kasvoi yhtäjaksoisesti ja voimakkaasti vuoteen 2019 asti, jonka jälkeen toimintaympäristössä tapahtuneet suuret muutokset ovat merkittävästi vaikeuttaneet Suomeen kohdistuvan kasvupotentiaalin realisoitumista. Suomi kuuluu Baltian maiden ja Romanian ohella eurooppalaisiin valtioihin, joissa kansainvälisen matkailun palautuminen vuoden 2019 tasolle on ollut heikointa. Venäläisten matkailijoiden puuttuminen sekä Aasiasta Eurooppaan suuntautuvan matkailun voimakas väheneminen aiheuttavat Suomen matkailuelinkeinolle suuria haasteita. Kasvua on haettava nyt muilta markkinoilta, joilla Suomen asema on kilpailijoita selvästi heikompi.

Valtiot panostavat matkailu- ja maakuvamarkkinointiin, koska kilpailu kasvavista matkailijavirroista käydään ensisijaisesti eri maiden eli matkakohteiden välillä. Esimerkiksi Suomen markkinaosuus Pohjoismaihin saapuvista kansainvälisistä matkailijoista on vain muutamassa vuodessa pudonnut 15 prosentista 10 prosenttiin. Kilpailun haasteellisuudesta kertoo sekin, että Suomen pääkohdemarkkinalla Saksassa Suomea matkakohteena harkitseva matkailija harkitsee 30 muutakin kohdetta.

Suomen matkailualalla on vielä paljon tehtävää ympärivuotisuuden kehittämiseksi. Tarkastelemalla majoitusvuorokausien kuukausittaista vaihtelua Suomen majoitusliikkeissä voidaan Suomen matkailussa erottaa kaksi selkeää sesonkia. Ensimmäinen sesonki kohdistuu joulusta maaliskuulle, jolloin ulkomaiset matkailijat painottuvat joulusta helmikuulle ja kotimaanmatkailijat helmistä maaliskuulle. Vuoden ehdoton huippusezonki sekä ulkomaan että kotimaanmatkailijoille on kesä-elokuu. Myös maakunnittain tarkasteltuna ympärivuotisuudessa on huomattavia eroja. Sesonkien pidentämistä voidaan tukea kehittämällä matkailupalvelujen myyntiä kansainvälisillä kohdemarkkinoilla sesonkikuukausien ulkopuolella (esim. kohderyhmät, digitaaliset jakelukanavat, myyntitilaisuudet, kampanjat, datatuotanto).

Ympärivuotisuuden lisäksi matkailuelinkeinon haasteet vaihtelevat alueittain. Pääkaupunkiseudulla majoituskapasiteetti on viime vuosina lähes tuplaantunut uusien investointien myötä. Käyttöasteet majoitusliikkeissä ovat kuitenkin kansainvälisen

matkailijoiden puuttuessa huolestuttavan alhaiset. Lapin matkailun kasvu on ollut huimaa, mutta ainoastaan talvikaudella. Kannattava liiketoiminta ja työllisyyden turvaaminen edellyttäisivät vahvaa kasvua myös lumettomana aikana. Itäisen Suomen elinvoima on ollut pitkälti riippuvaista venäläisten matkailijoiden tuomasta tulovirrasta, jonka korvaamiseksi alueen tarjontaa on nyt kehitettävä ja suunnattava kokonaan uusille markkinoille. Myös Suomen ainutlaatuisen saariston ja rannikon matkailun kasvupotentiaali olisi huomattava, mutta alue tarvitsee monipuolista tukea niin palveluiden kehittämiseen kuin niiden markkinointiin.

Matkailualalla tulee olla vahva osaaminen ja kyvykyys kestävyiden hallintaan. Suomessa matkailualalla on käytössä työkaluja, joiden avulla yritykset ja alueet voivat tunnistaa toimintansa vaikutuksia (mm. päästölähteitä) ja muuttaa toimintaansa ilmastoon ja ympäristöön kannalta neutraalimpaan suuntaan. Matkailun sosiaalisen kestävyiden vahvistaminen vaatii kuitenkin aiempaa vahvempaa huomiointia. Sosiaalinen kestävyys on alan toimintaedellytys. Matkailun tuomien positiivisten vaikutusten (esim. laajentunut palvelutarjonta) lisäksi matkailijat ja matkailuala aiheuttavat myös kuormitusta matkailukohteiden kantokyvyssä (esim. ruuhkautuminen). Suomessa esimerkiksi paikallisyhteisöjen tyytyväisyys ja asenteet matkailua kohtaan on selvitetty vasta osassa matkailukohteista. Esimerkiksi Tanskassa on selvitetty kansalaisten asennetta matkailua kohtaan kansallisellakin tasolla. Paikallisyhteisöjä tulisi myös aiempaa vahvemmin osallistaa matkailun kehittämiseen.

Kunnat ja matkailualueet kehittyvät matkailun avulla. Matkailu auttaa houkuttelemaan investointeja ja osaamista sekä luo yrittäjyyttä ja uusia työpaikkoja mm. nuorille ja maahanmuuttajille. Matkailu tukee palveluiden ja tapahtumien järjestämistä myös paikallisille, lisää kaupunkikeskustojen elinvoimaisuutta, luo elinvoimaa myös syrjäisemmille seuduille ja edistää Suomen liikenteellistä saavutettavuutta maailmalle. Matkailualan työpaikkoja ja paikallisesti tehtyä kehittämistyötä ei voida pääosiltaan siirtää muihin maihin eikä muille paikkakunnille.

Visit Finlandin määrärahat ovat vuodesta 2016 lähtien olleet 12–15 miljoonan euron vuositasoa, josta n. 10 milj. euroa on ollut talousarvioissa määriteltyä perusrahoitusta ja 2–5 miljoonaa euroa erilaista määrärahaista, projektiluonteista lisärahoitusta. Kansainvälisten matkailijoiden yöpymiset Suomessa kasvoivat vuosien 2016 ja 2019 (ennen pandemian aiheuttamaa romahdusta) aikana 22 prosenttia ja matkailusta saatavat vientitulot peräti 40 prosenttia (932 milj.€). 15 miljoonan euron vuotuinen panostus matkailun edistämiseen nosti matkailun osuuden Suomen bruttokansantuotteesta 2,5 prosentista 2,7 prosenttiin vuosien 2015 ja 2018 välisenä aikana. Matkailuvienti kasvoi 12 prosentin vuosivauhtia.

Toimenpiteiden vaikutustaulukko

Visit Finlandin toimenpiteisiin osallistui 245 yritystä vuonna 2024. Osallistuvien yritysten määrän arvioivaan kasvavan noin 50 yrityksellä vuosittain, jos toimenpiteitä voidaan tehdä nykyistä (7,8 milj. euroa) suuremmalla budjetilla enemmän tai isommin. Edellytyksenä yritysten määrän kasvulle on kuitenkin, että yritykset täyttävät Visit Finlandin kansainvälistymiskriteerit ja onko niillä kykyä ja halua itse investoida toimenpiteisiin.

Matkailun pk-yritysten (50-250 työntekijää) keskimääräinen liikevaihto oli 16,7 miljoonaa euroa ja keskimääräisen vuosikasvun arvioidaan olevan 5-10 prosentin välillä. Vuonna 2024

ulkomaisen liikevaihdon osuuden matkailuyrityksissä voidaan majoitusliikkeiden majoitusmyyntiin perustuen arvioida olleen 34 prosenttia. Arvion mukaan vuonna 2029 viennin osuus olisi noussut 40 prosenttiin. Huomiona, että matkailuyrityksistä valtaosa (96 prosenttia) on mikroyrityksiä (alle 10 työntekijää), ei pk-yrityksiä.

Matkailutoimenpiteillä ei arvioida olevan vaikutuksia patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrään.

Vaikka toimenpiteen vaikutukset ovat absoluuttisina lukuina suhteellisen pieniä, ovat matkailun edistämisen toimenpiteiden vaikutukset matkailualan yrityksille suuria ja alan ekosysteemille merkittäviä.

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	260	300	350	400
Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta (Me)	215 M€, mistä viennin kasvua 73 M€	360 M€, mistä viennin kasvua 130 M€	655 M€, mistä viennin kasvua 250 M€	800 M€, mistä viennin kasvua 320 Me
Arvio uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl)	1000	1700	2500	3500
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)				

1. Av-tuotantokannustimen vakiinnuttaminen (tai vaihtoehtoisesti päätös valtuudesta vuosille 2026-2030)

Esitys: kehyksiin v2026-2029 valtuus 10M€/v ja sitä koskeva määrärahalisäys 32.20.40.

Vuodesta 2017 jaettavana ollut av-tuotantokannustin on enintään 25 prosentin maksuhyvitys av-tuotannon Suomeen käyttämästä rahasta (palkat, tavara- ja palveluostot). Kannustin on tarkoitettu elokuvaan, dokumenttielokuvaan, draamasarjoihin ja animaatioihin. Av-kannustinjärjestelmällä pyritään lisäämään kansainvälistä kiinnostusta Suomea kohtaan tuotantomaana, edistämään suomalaisten yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä kotimaisten hankkeiden saamaa kansainvälistä rahoitusta. Kannustimen edellytyksenä on, että budjetista vähintään 25 prosenttia on ulkomaista rahaa.

Vuonna 2024 on rahoitettu 20 tuotantoa ja rahoituspäätösten arvo on ollut yhteensä 11,9 milj. euroa. Rahoituspäätöksistä noin 60 prosenttia kohdistui ulkomaisiin tuotantoihin (vrt. asetuskaudella 2021 – 2023 ulkomaisten tuotantojen osuus 48 % ja kotimaisten 52 %). Vuonna 2024 ulkomaiset sijoitukset suomalaisiin tuotantoihin olivat noin 25 milj. euroa, keskimäärin 37 prosenttia tuotannon kokonaisbudjetista. Tuotantokannustinta saaneiden ulkomaisten tuotantojen synnyttämä kulutus Suomessa vuonna 2024 oli noin 30 miljoonaa euroa. Palveluviennin rinnalla kotimaisen tv-draaman kannustimen vaikutuksesta saavutettu tuotantoarvo on vientitulojen myötä lähes kolminkertaistanut tuotantoyhtiöiden liikevaihdon. Vaikka kannustimen vaikutukset ovat absoluuttisina lukuina pieniä,

ovat av-tuotantokannustinjärjestelmän vaikutukset av-alan yrityksille suuria ja alan ekosysteemille merkittäviä.

Av-tuotantokannustin vauhdittaa myös investointeja audiovisuaalisen alan toimintaympäristön kehittämiseen, erityisesti osaamiseen sekä alan yritystoiminnan kasvuun ja työllisyyteen. Kannustimen vaikutus on näkynyt viime vuosina erityisesti kotimaisen animaatioalan ja digitaalisten palveluiden viennin käynnistymisenä ja kasvuna. Edellä mainittuja palveluita tuotettiin kaupallisesti ennen kannustinta ainoastaan kotimarkkinoille. Toisena esimerkkinä mainittakoon, että vakiintunut kannustinjärjestelmä edistää ulkomaisten suoratoistopalveluiden ja viihdeyhtiöiden kiinnostusta alihankkia tuotantojen toteutusta Suomesta. Osaltaan järjestelmä edistää ulkomaisten studioiden, suoratoistopalveluyhtiöiden (esim. Netflix) ja niiden kehityshubien (esim. Netflixillä on pelistudio Helsingissä) investointihalukkuutta Suomeen.

Av-kannustin on kansainvälisesti vakiintunut osa av-tuotantojen rahoitukselle. Av-kannustin on usein myös ulkomaisen rahoituksen (tuotannon tilaajan) ehtona; ilman kannustimia tuotannot toteutetaan kannustimia tarjoavissa maissa tai ne jäävät toteuttamatta. Maailmalla on reilut 50 kansallista järjestelmää (Norjan kulttuuriministeriö 2023). Tuotantokannustin on käytössä myös muissa Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Kansallisten järjestelmien lisäksi on useita paikallisia kannustinjärjestelmiä, kuten Suomessa mm. Tampereella ja Turussa. Av-tuotantojen rahoitusprosessit ovat pitkä ja monivuotisissa hankkeissa, kuten sarjamuotoisissa ohjelmissa rahoitusvälineen on oltava luottava.

Toimenpiteen vaikutustaulukko

Arvion mukaan 10 miljoonan euron vuosittaisella myöntövaltuudella tuetaan vuosittain 20 av-alan yritystä. Tuettavien yritysten määrä voi vaihdella riippuen projektien koosta. Vuonna 2024 yksi kannustineuro synnytti 4,16 euroa vientituloa. Arvion mukaan 10 miljoonan euron myöntövaltuus tuottaa vuodessa 40-45 miljoonaa euroa vientituloja vuodessa. Edellisen asetuskauden (2021–2023) vientitulo yhdellä kannustineurolla oli 3 euroa. Vientitulojen määrä on arvioitu oletuksella, että tuettavien projektien synnyttämä kulutus ja ulkomaisten tuotantojen osuus hieman nousee tulevina vuosina.

Av-tuotantokannustimen vaikutuksia vakituisten työpaikkojen määrään ei seurata, koska tuotannot perustuvat projektikohtaisesti työllistettäviin henkilöihin. Arvio on, että yksi tuotanto (yksi avustuspäätös) työllistää noin 50–100 henkilöä 1–2 kuukauden ajan. Siten työllistävyys voi vaihdella vuosittain 1000–4000¹ henkilön välillä.

Business Finland ei seuraa patenttien ja aineettomien oikeuksien määrän kasvua av-tuotantokannustimen osalta. Jokainen kotimainen tuotanto synnyttää aineettomia oikeuksia Suomeen, mutta Business Finland ei tilastoi niitä.

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	20	20	20	20

¹ Esimerkiksi 20 tuotantoa työllistää 50 henkilöä 1 kuukauden ajaksi tai 20 tuotantoa työllistää 100 henkilöä 2 kuukauden ajaksi.

Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta (Me) Arvio myöntövaltuuden tuottamista vientituloista (Me) vuosittain	40 - 45	40 - 45	40 - 45	40 - 45
Arvio uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl) Arvio myöntövaltuuden työllistävyydestä vuosittain (hlöä)	1000 - 4000	1000 - 4000	1000 - 4000	1000 - 4000
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)				

Muita huomioita

Av-tuotantokannustimella on vaikutus myös matkailupalveluiden käyttöön, sillä tuotantoon osallistuvat henkilöt käyttävät mm. majoitus, ravitsemis- ja henkilöliikennepalveluja.

Luovan talouden kasvustrategian valmistelun aikana on tunnistettu tarve luovan talouden tilastoinnin kehittämiseksi. Av-tuotantokannustimeen liittyen tarvitaan tietoa esimerkiksi aineettomien oikeuksien määrän kehityksestä ja tuotantojen myynnistä saatavista vientituloista. Datantuotantoa voisi vastuuttaa esimerkiksi APFI ry:lle (kotimaisten elokuva- ja tv-alan sisällöntuottajien yhdistys ja av-tuottajien edunvalvoja).

Elinkeinoministeri Rydmanin pyynnöstä työ- ja elinkeinoministeriön Innovaatiot ja yritysrahoitus - osasto käynnistää selvityksen av-tuotantokannustimenvaikutuksia koskevan selvityksen. Selvityksessä tarkastellaan yritystuen tehokkuutta valtion toimenpiteenä ja vaikutuksia av-alan yritysten kasvulle ja kansainvälistymiselle. Selvitys käynnistetään kevään 2025 aikana.

Riippuvaisuus Business Finlandin toimintamenomäärärahoista

Av-tuotantokannustimen hallinnointi ja rahoituksen promootio toteutetaan Business Finlandin toimintamenomäärärahoista. Toimeenpanoon tulee olla riittävä resursointi, minkä takia tulee arvioida toimintamenoihin tehtävää 5 prosentin varausta tai lisäystä suhteessa ehdotettuun valtuuteen (10 milj. e).

Toimintamenomääräraha kohdistuu rahoituspalvelun kansainväliseen promootioon, Suomen promootioon ja markkinointiin tuotantojen kohdemaana, hakemusten arviointiin, rahoituksen vaikuttavuuden seurantaan, vastuullisuuden edistämiseen ja palkkakustannuksiin. EU-oikeusperustana oleva yleinen ryhmäpoikkeusasetus edellyttää, että rahoitusta hallinnoiva organisaatio järjestää menetelmän kulttuurituotteen arvioimiseksi jokaisen hakemuksen osalta. Arvioinnin hoitaa riippumaton av-alan asiantuntijapooli. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö edellyttää, että rahoituksen vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti. Promootiokustannukset syntyvät ostopalveluista ja palkkakustannuksista, jotka kertyvät kansainvälisen markkinoinnin ja ulkomaisten asiakkaiden koordinoinnin työtehtävistä.

Av-tuotantokannustimen myöntövaltuuden toimeenpanoon tarvittavien toimintamenomäärärahojen varmistamisen lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö nostaa esille Business Finlandin toimintamenomäärärahoihin liittyen hallitusohjelmakirjauksen luovien alojen kansainvälisyyden edistämisestä parantamalla Creative Business Finlandin toimintaedellytyksiä. Keskeistä on luovan talouden toimijoiden ohjaaminen Business Finlandin rahoitus- ja neuvontapalvelujen pariin, luovien

alojen tk-rahoituksen hakua tukeva aktivointityö, kasvusopimusten toimeenpanoon osallistuminen, alan verkostotyö kansainvälistymisen tukeminen sekä alaa koskevan tiedon tuotanto. CBF-ohjelma oli aiemmin käynnissä vuosina 2021–2024. Creative Business Finlandin resursointi jatkossakin tukee luovien alojen ja koko luovan talouden ekosysteemin kasvua ja kansainvälistymistä. Kolmantena esityksenä ministeriö nostaa esille kuluttaja- ja palveluliiketoiminnan ohjelman käynnistämisen Business Finlandissa. Tavoitteena vastata erityisesti palvelusektorin uudistumiseen Suomen talouskasvun ja suomalaisten hyvinvoinnin vauhdittajana.

2. 32.01.05 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahaan ehdotetaan lisäystä 8 000 000 euroa vuonna 2026, 15 000 000 euroa vuonna 2027, 15 000 000 euroa vuonna 2028 ja 15 000 000 euroa vuonna 2029.

Lisäykset vastaavat noin 4 prosenttia momentille 32.20.40 esitetyistä t&k-rahoituksen valtuuslisäyksistä.

Kansallinen tavoite T&K-panostusten kasvattamiseen neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta edellyttää, että yritykset lisäävät omia panostuksiaan merkittävästi. Tavoitteen saavuttamiseksi Business Finlandin on tehtävä asiantuntevaa, vaikuttavaa ja hyvin kohdennettua yritysten aktivointityötä. Merkittäviin uusiin T&K-hankkeisiin uskaltaakseen useimmat yritykset ja ekosysteemi-aihiot tarvitsevat vahvaa kasvuun, verkostoitumiseen ja uudistumiseen kannustamista sekä muuta korkeatasoista asiantuntijatukea. Erityisesti T&K-toimijoiden joukon laajentaminen uusiin yrityksiin vaatii huomattavia erillispanostuksia.

Parlamentaarisen TKI-työryhmän sekä monivuotista T&K-rahoitus suunnitelmaa valmistelevan työryhmän linjausten mukaisesti lisärahoituksella tulee kannustaa yritysten T&K-toiminnan lisäksi yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä. Business Finlandin ohjelmatoimintaa tulee vahvistaa yhteistyön aktivoinnissa ja toimijoiden verkottamisessa.

EU:n T&K-rahoituksen saannon kaksinkertaistaminen edellyttää riittävää kansallista vastinrahoitusta eurooppalaisille kumppanuuksille sekä korkeakouluille ja tutkimusorganisaatioille niiden omarahoitusosuuden kattamiseen, mutta myös henkilöresursseja EU-ohjelmien sisältöihin vaikuttamiseen, erityisesti kumppanuuksissa. Lisäksi on panostettava osaamisen kehittämiseen hakemusten korkean laadun sekä hankkeiden tulosten tehokkaan hyödyntämisen takaamiseksi.

Varsinaisen T&K-rahoitustoiminnan hoitamiseen Business Finlandilla on toimiviksi ja tehokkaiksi tunnetut prosessit. Myöntövaltuuksien merkittävä lisäys johtaa kuitenkin työmäärän huomattavaan kasvuun (enemmän käsiteltäviä rahoitushakemuksia, raportteja, kustannustilityksiä) ja samaan aikaan hyvää hallintoa koskevat vaatimukset ovat kiristyneet (esim. ns. know your customer -prosessit ja vastuullisuusvaatimukset). Myös yhteishankkeiden osuuden kasvu lisäävät rahoitustoimintaan ja sen sisäiseen valvontaan liittyvää työmäärää nykytilanteeseen nähden. Lisäksi puhdasta siirtymää edistävien teollisten investointien tukiohjelma sekä muut mahdolliset valtuuslisäykset esimerkiksi investointien tukemiseen sekä innovaatorahoitukseen ovat mittavia kokonaisuuksia, jotka edellyttävät merkittävää resursointia Business Finlandilta.

Parlamentaarinen TKI-työryhmä linjaa loppuraportissaan, että Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenorahoitus tulee saattaa kansainvälisesti vertailukelpoiselle tasolle. Lisärahoituksella tavoitellun vaikuttavuuden, sujuvan asiakaspalvelun ja hyvän hallinnon turvaamiseksi Business Finlandin toimintakyvyn varmistaminen on erittäin tärkeää.

Toimintamäärärahojen lisäys kohdennetaan myöntövaltuuksien lisäyksestä aiheutuvan kasvavan hankemäärän käsittelyyn, yritysten ja tutkimusorganisaatioiden sekä näiden yhteistyön aktivointiin sekä EU-ohjelmien sisältöihin vaikuttamiseen ja ulkomaisten TKI-investointien edistämiseen. Uusia BF:n TKI-ohjelmatarpeita on esimerkiksi puolijohde- ja kvanttitekologioissa sekä avaruuspuolella. Nämä edustavat kriittisiä ja kaksikäyttöteknologioita, joissa Suomella on maailmanluokan osaamista.

Lisäksi toimintamäärärahalisäys kohdennetaan luovien alojen kansainvälisyyden edistämiseen parantamalla Creative Business Finlandin toimintaedellytyksiä. Keskeistä on luovan talouden toimijoiden ohjaaminen Business Finlandin rahoitus- ja neuvontapalvelujen pariin, luovien alojen tk-rahoituksen hakua tukeva aktivointityö, kasvusopimusten toimeenpanoon osallistuminen, alan verkostotyö kansainvälistymisen tukeminen sekä alaa koskevan tiedon tuotanto. Creative Business Finland -ohjelma oli aiemmin käynnissä vuosina 2021–2024. Creative Business Finlandin resursointi tukee luovien alojen ja koko luovan talouden ekosysteemin kasvua ja kansainvälistymistä. Lisäys kohdennetaan myös kuluttaja- ja palveluliiketoiminnan ohjelman käynnistämisen Business Finlandissa. Tavoitteena vastata erityisesti palvelusektorin uudistumiseen Suomen talouskasvun ja suomalaisten hyvinvoinnin vauhdittajana.

3. Innovaatorahoituksen lisäys (32.20.40, Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen)

Esitys: 23,5 miljoonan euron vuosittainen lisärahoitus (32.20.40) Business Finlandin innovaatorahoitukseen vuosille 2026–2029

Jotta valtion t&k-rahoituksen vaikuttavuutta voidaan vahvistaa, on tärkeää varmistaa t&k -toiminnassa² syntyneiden tuloksien muunto menestyväksi (kansainväliseksi) liiketoiminnaksi ja korkean arvonlisän tuotannoksi. Yritysten t&k -toiminnan jälkeen on monia vaiheita, jotka ovat kriittisiä innovaatioiden onnistumiselle, mutta joita ei voida säännösten mukaan edistää t&k-rahoituksella. T&k-panostuksilla tavoiteltavien hyötyjen synnyttämisessä innovaatorahoituksella on merkittävä rooli.

Jo tehtyjen t&k -rahoituslain mukaisten rahoituslisäysten lisäksi esitetään pk-yritysten innovaatiotoiminnan rahoittamiseen lisävaltuutta ja määrärahoja, joilla tuetaan t&k -panostusten vaikuttavuutta. Business Finlandin innovaatorahoitukseen esitetään jatkossa kohdennettavan vähintään 10 prosenttia yrityksille ja yritysveloitukseen tarkoitettun t&k -rahoituksen määrästä. Vuonna 2026 tämä merkitsisi noin 23,5 miljoonan euron lisäystä nykyiseen 54,5 miljoonan euron tasoon eli yhteensä 78 miljoonaan euroon vuositasona.

Business Finlandin TKI-avustusvaltuuksista noin 20 % on aiemmin kohdistunut pk-yritysten muuhun innovaatiotoimintaan kuin t&k -rahoituslain mukaiseen t&k -toimintaan. Rahoitusta on leikattu 20 miljoonalla vuodesta 2025 alkaen. Samaan aikaan t&k-rahoitukseen on tulossa merkittäviä vuosittaisia korotuksia, mikä merkitsee t&k- ja innovaatorahoitusten suhteen muutosta. Näin ollen innovaatorahoitusta olisi tarve kasvattaa, sillä samalla kun t&k-rahoitus kasvaa, innovaatorahoituksella pyritään varmistamaan t&k-toiminnan tulosten kaupallistaminen ja kansainvälistymiseen.

² T&k-toiminnassa keskitytään uuden tiedon hankkimiseen ja teknologioiden kehittämiseen, innovointiin liittyy näiden soveltaminen uusien tuotteiden, palveluiden tai markkinoiden tarpeisiin vastaavien liiketoiminta- ja tuotantoprosessien kehittämiseen. Innovaatiotoiminta keskittyy vahvemmin teknologioiden, tuotteiden ja palveluiden kaupallistamisvaiheeseen ja kansainvälistämiseen.

Business Finlandin innovaatorahoitus vahvistaa start up -yritysten kasvuedellytyksiä, pk-yritysten innovaatiokyvykkyyksiä, liiketoiminnan kehittämistä sekä t&k -toiminnan tulosten hyödyntämistä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä esimerkiksi asiakasnäkökulmasta.

Innovaatiota syntyy erityisesti pk-yrityksissä myös ilman, että yrityksellä on ollut t&k -toimintaa. Onnistuminen tällaisessakin innovoinnissa voi edellyttää tukea taloudellisessa tai asiantuntemuksen muodossa.

Avustusvaltuuksilla katettaisiin Business Finlandin kautta haettava innovaatorahoitus sekä sen rinnalla sellaisten uusien instrumenttien ja palveluiden kehittäminen, jotka edistävät t&k -tulosten jalostamista kohti markkinoita. Varsinaisiin markkinoita lähellä oleviin konkreettisiin toimiin ei innovaatorahoituksen tule kuitenkaan ulottua.

Vuonna 2026 myönnettävien päätösten vaikutukset eli siinä eivät vielä näy seuraavina vuosina (2027-2029) tehtävien uusien päätösten määrät eivätkä tulosodotukset:

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	1250			
Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta	8 M€, mistä viennin kasvua 3,5 M€	75 M€, mistä viennin kasvua 55 M€	225 M€, mistä viennin kasvua 185 M€	500 M€, mistä viennin kasvua 425 M€
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl)	100	575	850	1150
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)				

Alla olevassa taulukossa on kumuloituna myös v. 2027, 2028 ja 2029 tehtävien uusien päätösten määrät sekä tulosodotukset, jos oletetaan, että valtuutta on joka vuosi käytettävissä 78 miljoonaa euroa:

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	1250	1250	1250	1250
Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta*	8 M€, mistä viennin kasvua 3,5 M€	83 M€, mistä viennin kasvua 58,5 M€	308 M€, mistä viennin kasvua 243,5 M€	808 M€, mistä viennin kasvua 668,5 M€
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl)*	100	675	1525	2675
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)*	-	-	-	-

Tulosodostusluvut (liikevaihdon ja viennin kasvu sekä työpaikat) perustuvat yksinomaan Nuorten innovatiivisten yritysten (NIY) rahoituksen ja DeepTech Accelerator -rahoituksen lukuihin.

4. Kansalliset turvaluokitellut tilat tutkimukseen ja kaksikäyttöteknologian kehitykseen (32.01.41)

Hankkeella on toteutuessaan merkittävä vaikutus Suomen puolustusteollisuuden uusien toimijoiden liiketoiminnan mahdollistamisessa ja vientipotentiaalin kasvattamisessa. Palvelun tuottajan liiketoiminnan tavoitteena on kattaa jatkuvan toiminnan ja uusien investointien aiheuttamat kulut, ja suurin hyöty koituu uusille puolustusteollisuuden yrityksille. Yhteiskäyttöiset tilat mahdollistavat yrityksille polun edetä kehitysprojekteissa palveluostoilla, sen sijaan että ne joutuisivat ottamaan pääomariskiä ja investoimaan oman infrastruktuurin kehittämiseen ja turvallisuusosaamiseen.

Puolustusteollisuuden yritysten lisäksi kehitys- ja testausympäristöistä hyötyvät myös viranomaiset. Suomalaisten yritysten nopeammalla pääsillä kansainvälisille puolustusteollisuuden markkinoille on merkittävä potentiaali Euroopan joutuessa kehittämään omaa puolustuskykyään nopeasti.

Yhteiskäyttöisen TL-tilan liiketoimintasuunnitelma on kansallisesta näkökulmasta positiivinen: 11,3MEUR investointi- ja operointikustannusinvestointi mukaan laskettuna on arvioitu saatavan noin 33MEUR kumulatiivinen nettotulovirta erityisesti kotimaisiin kaksoiskäyttöyrityksiin, jotka hyödyntävät tilaa TKI-prosessissaan.

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	20	20	60	60
Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta	10 M€, mistä viennin kasvua 8 M€	10 M€, mistä viennin kasvua 8 M€	30 M€, mistä viennin kasvua 16 M€	30 M€, mistä viennin kasvua 16 M€
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl)	50	50	150	150
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)	20	20	20	20

5. Kyvykkyyksien kasvattaminen Suomen teollisuuden kannalta tärkeiden sirusovellusten kehittämistä varten (32.40.20)

Laajennetut sirupilottilinjat (sirusovelluskeskus) tukisivat Suomen kasvualoja sirusovellusten ketterässä luomisessa ja tuo siruteknologian nopeasti ja laajasti kasvualojen saataville. Ne edistäisivät suomalaisen siruteollisuuden nousua arvoketjussa ja tarjoaa pääsyn loppuasiakasrajapintaan. Tärkeimmät työllisyys- ja talousvaikutukset syntyvät tutkimuslaitosten ja siruyritysten lisäksi tietoliikennealalle, puolustusteollisuuteen, älykkääseen koneteollisuuteen, prosessiteollisuuteen, terveysteknologiaan ja sähkötekniseen teollisuuteen.

Työllisyysvaikutukset (htv/v)

	Lyhyt aikaväli (1-3 vuotta)	Keskipitkä aikaväli (3-5 vuotta)	Pitkä aikaväli (5-10 vuotta)
Laajennettu sirupilottilinja	15	30	50
Tutkimuslaitokset	30	200	500
Yritykset	100	500	5000
Deeptech-startupit (lkm)	5	15	45

Liikevaihtovaikutukset (M€/v)

	Lyhyt aikaväli (1-3 vuotta)	Keskipitkä aikaväli (3-5 vuotta)	Pitkä aikaväli (5-10 vuotta)
Laajennettu sirupilottilinja	2	4	8
Tutkimuslaitokset	4	30	80
Yritykset	15	75	750

6. Mineraalistrategian kasvutoimet (32.01.01 ja 31.01.40)

Vuoden 2024 joulukuussa julkaistussa kansallisessa mineraalistrategiassa yhtenä keskeisenä tavoitteena on, että suomalaisille mineraalialan osaamiselle ja teknologia- ja ympäristöratkaisuille avautuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Strategiassa toimenpiteenä esitetään viennin edistämiseen kohdistuvaa koordinaatiotyötä sekä aktiivista otetta suomalaisten toimijoiden integroimiseksi merkittäviin hankkeisiin.

Erityisesti kansainvälistymispotentiaalia on kaivosteknologiaa valmistavilla yrityksillä. Ala on merkittävän hyvinvoinnin lähde Suomessa ja kokonaistuotokseltaan verrattavissa kaivostoimialaan, eli metalli- ja teollisuusmineraalien louhintaan. Kaivosteknologian valmistus toimialana työllisti yhteensä n. 5900 henkilöä ja sen liikevaihto edellisenä tarkasteluvuonna 2015 oli noin 2,5 miljardia euroa³. Panostamalla riittävästi vienninedistämispalveluihin globaalisti kasvavalla alalla voidaan arvioida viennin ja kasvun kasvattavan näitä viiden vuoden aikana esimerkiksi 5 %. Tämä tarkoittaisi n. 250 työpaikkaa ja 125 miljoonan euron kasvua liikevaihtoon.

Rahoitusta toimintaan esitetään kohdennettavaksi 150 000 euroa/2025 + 300 000 euroa/2026 + 300 000 euroa/2027 (ei vielä sisälly TEM:n JTS-ehdotukseen). Strategiassa alan viennin edistämisen pääasialliseksi vastuutahoksi on tunnistettu Mining Finland.

Arvio esitettävän määrärahan vaikutuksista tuotannollisiin investointeihin*				
	2026	2027	2028	2029
Arvio vaikutuksesta liikevaihtoon (Kumulatiivinen, milj. €)	20milj. €	50 milj. €	85 milj. €	125 milj. €

³ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162142/VNTEAS_2020_15.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (Kumulatiivinen, htv)	50	120	200	250
---	----	-----	-----	-----

*Luvut perustuvat oletukseen, että toimet kasvattavat alan vientiä viiden vuoden aikana 5%.

Mineraalistrategiassa esitetään myös selvitystä niistä keinoista, joilla alan kotimaisuusastetta voidaan nostaa. Vuoden 1994 jälkeen, jolloin kaivostoiminta ulkomaisille yrityksille sallittiin, kotimaisten toimijoiden määrä kaivostoiminnassa on vähentynyt ja nykyisin kaivostoimintaa harjoittavat pääosin ulkomaiset yritykset. Riittävä panostus kotimaiseen malminetsintään ja kaivostoimintaan voi edistää merkittävästi kaivostoimialaa ja mineraalisektoria kohtaan tunnettua yleistä luottamusta sekä parantaa kaivostoiminnan ja koko mineraaliarvoketjun toimintaedellytyksiä merkittävästi. Mahdollisiksi keinoiksi mineraalistrategiassa tunnistettiin Suomessa sijaitsevaan kaivostoimintaan sijoittavan rahaston perustaminen sekä selvitys eläkerahastojen halukkuudesta ja mahdollisuuksista sijoittaa Suomessa sijaitsevaan kaivostoimintaan.

Strategiassa esitetään toimenpide-ehdotuksena kartoitusta niistä hallinnollisista ohjauskeinoista, joilla voidaan edistää Suomesta louhittujen mineraalien hyödyntämistä suomalaisessa teollisuudessa. Käsitys tällaisista ohjauskeinoista on vielä rajallinen, mutta eräissä maissa keinona on uusiutumattomista luonnonvarojen tuotannosta saatujen taloudellisten hyötyjen ohjaaminen korkeamman jalostusasteen toiminnan kehittämiseen. Korkeamman arvonlisän toimintaa on esimerkiksi metallinjalostus, kaivosteknologianvalmistus, kiertotalousteknologiat ja mineraaleja merkittävästi hyödyntävät teollisuudenalat. Arvoketjun alkupäähän keskittyvän kotimaisen pääoman ohjautumista kaivostoimialalle koskevan selvityksen pohjalta voidaan jatkaa kokonaisvaltaisempaa kotimaista arvoketjukehitystä sekä arvonlisän kasvua edistävää jatkotyötä.

Kaivostoiminnan kotimaisen omistuksen lisäämiseen tähtäävään valmisteluun, ml. tarvittavat selvitykset, esitetään varattavaksi rahoitusta 50 000 euroa/2025 + 150 000 euroa/2026 + 50 000 euroa/2027 (ei vielä sisälly TEM:n JTS-ehdotukseen).

7. Investointien edistäminen (32.20.40)

Esitys

Esitysten tavoitteena on Suomeen suuntautuvien kotimaisten ja ulkomaisten tuotannollisten ja T&K-investointien edistäminen.

Esityksen mukaan:

1. Vahvistetaan hallitusohjelman mukaista investointien edistämisen kansallista toimintamallia (ns. investointinyrkki) merkittävien investointihankkeiden kotiuttamiseksi Suomeen.
2. Varaudutaan tukemaan vaikutuksiltaan merkittäviä erityisesti puhtaan siirtymän investointihankkeita.
3. Edistetään ulkomaisia TKI-investointeja Suomeen T&K-menojen 4 %:n BKT-tavoitteen saavuttamiseksi.

Valtuuden ja määrärahojen lisäysesitykset koostuvat kahdesta osasta:

- Vuosittainen toimintamenomääräraha 500 000 euroa investointien edistämisen toimintamallin riittävän resursoinnin ja asiantuntemuksen varmistamiseksi (mom. 32.01.01.; ei vielä sisältynyt TEM:n JTS-ehdotukseen)

- Vuosittainen avustusvaltuus 100 milj. euroa investointien tukemiseen varautumiseksi (mom. 32.20.40.; sisältyi TEM:n JTS-ehdotukseen). Valtuutta vastaavan arviomäärärahan tarve tarkentuu riippuen siitä, miten avustukset kohdennettaisiin.

Varautuminen investointien tukemisen jatkamiseen myös avustusmuotoisella valtion rahoituksella olisi perusteltua sen vuoksi, että EU-tasolla komissio tulee antamaan uudet teollisuuden puhdasta siirtymää koskevat valtiontukipuitteet (Clean Industrial Deal State Aid Framework), mikä tarkoittanee jäsenvaltioiden valtiontukien jatkamista. Avustusmuotoinen rahoitus voi joissakin tilanteissa olla vaikuttavampi keino investointien liikkeelle saamisessa kuin esimerkiksi verotuki. Lisäksi yhteiseurooppalaisten ns. IPCEI-hankkeiden (Important Project of Common European Interest) merkitys EU:n teollisuuspolitiikassa kasvaa, ja Suomen osallistuminen IPCEI-hankkeisiin edellyttää kansallista avustusvaltuutta.

Vaikutukset

Suomeen kohdistuvien yksityisten investointien kasvulla edistetään talouden kasvua (BKT), uudistumista ja puhdasta siirtymää, verotulojen kertymistä, ilmastotavoitteita, työllisyyttä ja aluetaloudellisia vaikutuksia. Investointien edistämistä koskevien JTS-esitysten vaikutuksia voidaan kuitenkin määrällisesti arvioida vain suuntaa antavasti, ja arvioihin liittyy useita oletuksia. Toteutuvien investointien määrä riippuu yleisestä taloudellisesta ja geopoliittisesta tilanteesta (mm. korkotaso), ja yritykset tekevät investointipäätöksensä liiketaloudellisin perustein omaan strategiaansa perustuen. Suomi kilpailee kansainvälisistä investoinneista muiden maiden kanssa. Investointien vaikutukset riippuvat myös mm. toimialasta ja investointien luonteesta (tuotannollinen vai TKI-investointi).

Valtio voi osaltaan vaikuttaa investointien toteutumiseen luomalla investoinneille suotuisan toimintaympäristön ja tietyissä tilanteissa myös jakamalla yksityisten rahoittajien riskiä julkisella rahoituksella. Arviossa ei ole mahdollista täsmällisesti eritellä sitä, mikä on valtion toimien nimenomainen vaikutus investointien toteutumiseen: osa investoinneista voi toteutua esitettävistä kehyskauden toimenpiteistä riippumatta ja osa investoinneista voi jäädä lopulta toteutumatta valtion toimienpiteistä huolimatta.

Vaikutusten arviossa on suoraan hyödynnetty elinkeinoelämän teettämää selvitystä *Vihreän siirtymän investointien talousvaikutukset*⁴. Arvioihin liittyy useita rajoituksia ja oletuksia: Arvio koskee vain **puhtaan siirtymän tuotannollisten investointien suoria vaikutuksia**, eivätkä muut investoinnit tai välilliset vaikutukset sisälly arvioihin. Pääosa hankkeista on vasta suunnittelu- tai esiselvitysvaiheessa, ja vaikutukset jakautuvat kehyskautta huomattavasti pienemmälle ajanjaksolle – selvityksen oletuksena on 30 vuoden vaikutusajanjakso.

Selvityksessä on arvioitu, että EK:n dataikkunassa selvityksen laatimishetkellä olleista puhtaan siirtymän investoinneista (279 mrd. e) noin 20 prosenttia (58 mrd. e) toteutuisi. Valtion toimenpiteet olisivat osaltaan vaikuttamassa investointien toteutumiseen. Valtion toimien vaikutusta on arvioitu alla olevassa taulukossa vaihteluvälillä, jossa alempi luku perustuu oletukseen, että valtion toimilla olisi vaikutusta 20 prosenttiin investoinneista, korkeampi luku oletukseen, että toimet vaikuttaisivat 50 prosenttiin investoinneista. Molemmassa arvioissa oletuksena on, että investointien vaikutukset jakautuvat tasaisesti 30 vuoden ajalle. Vaikutukset ulottuvat siis paljon tulevaa kehyskautta pidemmälle.

⁴ ^[1] [Loppuraportti_Vihrean-siirtymän-investointien-vaikutusten-arviointi-1.pdf](#). Gaia Consulting Oy. 8.10.2024.

Arvio esitettävän valtuuden ja määrärahan vaikutuksista puhtaan siirtymän tuotannollisiin investointeihin*				
	2026	2027	2028	2029
Verovaikutukset (kiinteistö-, yhteisö- ja ansiotulovero yhteensä), <i>milj. e</i>	108-270	108-270	108-270	108-270
Työpaikkojen lisäys , <i>htv</i> ^[1]	2400-6 000	2400-6 000	2400-6 000	2400-6 000
BKT:n lisäys , <i>milj. e</i>	600-1 500	600-1 500	600-1 500	600-1 500

^[1] Työllisyysvaikutuksista noin 2/5 olisi investointiajan vaikutuksia ja noin 3/5 laitoksen käytön aikaisia vaikutuksia.

*Alempi luku perustuu oletukseen, että valtion toimilla olisi vaikutusta 20 prosenttiin investoinneista, korkeampi luku oletukseen, että toimet vaikuttaisivat 50 prosenttiin investoinneista

^[1] Työllisyysvaikutuksista noin 2/5 olisi investointiajan vaikutuksia ja noin 3/5 laitoksen käytön aikaisia vaikutuksia.

8. Teollisten keskittymien kehittäminen (32.01.01)

Esitys

Teollisuuspoliittisen strategian ehdotuksen mukaisesti laaditaan teollisten keskittymien kehittämisohjelma yhdistämään puhtaan energian hyödyntäminen tehokkaaseen logistiikkaan, infrastruktuuriin ja materiaalivirtoihin sekä sektorirajat ylittäviin synergiaetuihin. Ohjelman tavoitteena on edistää kestävä teollisen tuotannon kasvua Suomessa luomalla sille suotuisia toimintaympäristöjä ja tukemalla näihin sijoittuvia teollisia investointeja.

Ohjelman osatavoitteet ovat:

1. Teollisten keskittymien kehitykseen vaikuttavien kansallisten päätösten koordinointi
2. Keskittymiin sijoittuvien teollisten investointien edistäminen
3. Paikallis- ja aluetason toimien aktivointi teollisuuspuistojen kehittämiseksi

Määrärahan lisäySESitys koskee TEM/IYR:n riittävän resursoinnin ja asiantuntemuksen varmistamista kehittämisohjelman toteuttamiseksi, erityisesti investointinyrkin toimintaa palvelevien kahden ensimmäisen osatavoitteen toteuttamiseksi. Toimintamenomääräraha 150 000 euroa/2025 + 300 000 euroa/2026 + 300 000 euroa/2027 (mom. 32.01.01.; ei vielä sisältynyt TEM:n JTS-ehdotukseen).

Kolmannen osatavoitteen toimeenpano tapahtuu TEM:n aluekehitysosaston koordinoimana, harkittavana välineenä mm. ekosysteemisopimuksen rahoituksella toteutettava vetovastuuhanke teollisuuspuistojen operaattoreiden toiminnan kehittämiseksi. Mikäli EU:n komission nettonollakeskittymiä koskeva aloite realisoituu EU-tason toimintamalliksi, antaa teollisten keskittymien kehittämisohjelma edellytykset hyödyntää tarjoutuvia mahdollisuuksia, kuten mahdollista tulevaa EU-rahoitusta. Business Finland kytketään tiiviisti ohjelman toteutukseen.

Vaikutukset

Esitettyjen panostusten avulla vaikutetaan teollisten keskittymien ja teollisuuspuistojen kehittämiseen Suomessa. Vahvat teollisuuspuistot tuovat lisäarvoa niihin sijoittuville teollisille toimijoille mm. synergoiden, yhteisten palveluiden, logististen ratkaisujen, saatavien kustannushyötyjen sekä mahdollistuvien uusien arvoketjujen osalta. Saatavat hyödyt tukevat uusien teollisten yritysten sijoittumista eli investointien syntymistä ko. alueille, mutta myös jo alueella toimivien yritysten laajennusinvestointien syntymistä. Merkittävä osa uusista suuren kokoluokan teollisista investoinneista on suunniteltu olemassa olevien tai uusien kehittyvien teollisuuspuistojen yhteyteen.

Suomeen kohdistuvien yksityisten investointien kasvulla edistetään talouden kasvua (BKT), uudistumista ja puhdasta siirtymää, verotulojen kertymistä, ilmastotavoitteita, työllisyyttä ja aluetaloudellisia vaikutuksia. Teollisten keskittymien kehittämistoimien vaikutuksia voidaan kuitenkin arvioida määrällisesti vain suuntaa antavasti, ja arvioihin liittyy useita oletuksia. Alla olevaan taulukkoon kootussa määrällisessä vaikutusten arviossa on hyödynnetty elinkeinoelämän teettämää selvitystä *Vihreän siirtymän investointien talousvaikutukset*⁵, perustuen EK:n dataikkunaan kirjattuihin investointisuunnitelmiin (selvityksen laatimisen aikaan 279 mrd €).

Arvio koskee tuotannollisten investointien suoria vaikutuksia, joiden oletetaan jakautuvan tulevien 30 vuoden ajalle. Taulukossa on esitetty keskimääräinen vaikutus yhdelle vuodelle. Arviossa ei ole mahdollista täsmällisesti eritellä sitä, mikä on valtion toimien vaikutus investointien toteutumiseen. Alla esitetyt luvut tarjoavat käsityksen teollisten keskittymien kehittämisohjelman vipuvaikutuksesta, **mikäli ohjelman toimenpiteillä kyetään vauhdittamaan Suomeen sijoittuvia tuotannollisia investointeja yhdellä prosentilla vuodessa** suhteessa EK:n dataikkunaan kirjattuihin yritysten investointiaikeisiin.

Arvio esitettävän määrärahan vaikutuksista tuotannollisiin investointeihin*				
	2026	2027	2028	2029
Arvio investointien verovaikutuksista (kiinteistö-, yhteisö- ja ansiotulovero)	27 M €	27 M €	27 M €	27 M €
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (htv)	600	600	600	600
Arvio vaikutuksesta BKT:hen	150 M €	150 M €	150 M €	150 M €

⁵ [Loppuraportti_Vihreän-siirtymän-investointien-vaikutusten-arviointi-1.pdf](#). Gaia Consulting Oy. 8.10.2024.

*Taulukon luvut perustuvat oletukseen, että ohjelman toimenpiteillä kyetään vauhdittamaan Suomeen sijoittuvia tuotannollisia investointeja yhdellä prosentilla vuodessa suhteessa EK:n dataikkunaan kirjattuihin yritysten investointiaikeisiin

9. Isot puhtaan siirtymän-/teollisuuspoliittiset-/ mittavat scale up-hankkeet (32.40.47)

Valtion teollisuuspoliittiset toimijat Finnvera, Tesi ja Business Finland tiivistävät yhteistyötä vaikuttavuuden lisäämiseksi ja rahoittavat enenevässä määrin yhdessä isoja puhtaan siirtymän ja teollisen mittakaavan hankkeita sekä skaalausvaiheessa olevien huipputeknologiayhtiöiden mittavia hankkeita.

Puoliväliriihessä haetaan suostumus sille, että valtio myöntää Finnveralle 80 %:n (nykyisin 50 %) korotetun tappiokorvauksen näihin teollisuuspoliittisesti merkittäviin hankkeisiin. Finnveran tappiokorvauksen korotuksella täydennetään TEM-toimijoiden kokonaisuutta ja mahdollistetaan suurempi riskinotto merkittävässä teollisuuspoliittisissa hankkeissa.

Korotetun tappiokorvauksen mahdollistaman lisärahoituksen teollisille investoinneille arvioidaan olevan vuosina 2025-2028 yhteensä noin 500 miljoonaa euroa. Oletuksena on, että Finnveran rahoitusosuus on 25 % mahdollistaen yhteensä noin 2,0 miljardin euron kokonaisinvestoinnit.

Tuoteinnovaatioiden kaupallistamis- ja kasvuvaiheen lisärahoituksen arvioidaan olevan vuosina 2025-2028 yhteensä noin 200 miljoonaa euroa. Oletuksena on, että Finnveran rahoitusosuus on 25 % mahdollistaen yhteensä noin 800 miljoonan euron kokonaisinvestoinnit. Tässä kohderyhmässä liikevaihdon ja viennin kasvu voi olla vuositasolla enimmillään jopa 100 %.

Alustava arvio määrärahatarpeesta:

1 milj. euroa vuonna 2026

54 milj. euroa vuonna 2027

55 milj. euroa vuonna 2028

Yhteensä 110 milj. euroa

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk- ja midcap-yrityksiin sekä suuryrityksiin suurinvestointien osalta				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	10	10	5	-
Vuosina 2025-2028 yhteensä 50 kpl	Vuonna 2025: 25			

Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta Vuosina 2025-2028 noin 20 %/v.	Noin 20 %, joka lähes kokonaan viennin kasvusta	Noin 20 %, joka lähes kokonaan viennin kasvusta	Noin 20 %, joka lähes kokonaan viennin kasvusta	-
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl) Vuosina 2025-2028 yhteensä 4 200 kpl	720 Vuonna 2025: 2 400 Vuosina 2025-2028: projektiaikaiset työpaikat yhteensä noin 29 400 htv	720	360	-
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl) Vuosina 2025-2028 yhteensä 40 kpl	10 Vuonna 2025: 15	10	5	-

10. Yritysten digitalous -hanke (YD-hanke mom. 32.01.10.) (ks myös erillinen kalvosarja)

Esitys on jatkumo vuosina 2021-2024 käynnissä olleelle Yrityksen digitalous –hankkeelle ja sen jälkeiselle vuoden 2025 jatkotyölle, jolla mahdollistetaan reaaliaikatalouden toimeenpano Suomessa. Määrärahalla toteutetaan pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteet siirtymästä kohti reaaliaikataloutta. Satsaus on edellytys reaaliaikatalouden toimeenpanosta saatavien merkittävien kustannussäästöjen ja hyötyjen saavuttamiselle. Digitaalisista liiketoimintatositteista on Yrityksen digitalous –hankkeen tuottamien arvioiden mukaan saatavilla noin 5,8 mrd. euron vuosittaiset kustannushyödyt vuonna 2030. Keskitetystä tiedonvälityksestä arvioidut vuosittaiset hyödyt ovat yhteensä noin 430 milj. euroa. Pääosa kustannushyödyistä realisoituu yrityksille. Myös viranomaiset saavat standardisoiduista ja rakenteisista taloustiedoista merkittäviä toimintaansa tehostavia hyötyjä. Esimerkiksi verovalvontaan arvioidaan olevan noin 180 milj. euron vuosittaiset verovajetta pienentävät vaikutukset. Arvioidut investointikustannukset liiketoimintatositteiden käyttöönotosta ja keskitetyn tiedonvälityksen käyttöönotosta ovat yrityksille yhteensä noin 260 milj. euroa.

- Toteutuessaan tilaukset, verkkolaskut, sähköiset kuitit ja yrityksen taloustiedot liikkuvat eri osapuolten välillä saumattomasti, reaaliaikaisesti ja turvallisesti ja tähän YD-hankkeessa arvioitu hyötypotentiaali perustuu;
- Hankkeessa on arvioitu näiden kustannussäästöpotentiaalia vuonna 2030 seuraavasti:
 - eKuittien käytöllä voidaan saavuttaa 297 M€ vuosittaiset kustannussäästöt, jos saavutetaan tavoiteltu 80 prosentin kattavuus.
 - Verkkolaskujen käytöstä vuosittainen kustannussäästö on noin 568 M€ miljoonaa euroa, tämä edellyttää Eurooppa-normin mukaisten verkkolaskujen 100 prosentin kattavuutta.
 - Jos 49 prosenttia katalogeista, tilauksista ja tilausvahvistuksista käsitellään ja välitetään sähköisinä Peppol-hankintasanomina, voidaan saavuttaa 2,7 miljardin euron vuosittaiset kustannussäästöt.

Suuri osa toimitusketjussa liikkuvasta datasta on talousdataa. Mikäli myös logistiikassa käytetyt kuljetustilaukset, rahtikirjat ja saapumisilmoitukset saadaan digitalisoitua, vuosittaiset kustannussäästöt voivat olla noin kaksi miljardia euroa lisää eli yhteensä hankintasanomien käyttö mahdollistaa

noin 4,7 miljardin euron vuosittaiset kustannussäästöt.

- Hyötypotentiaali on mittava mutta on varmaan avoimesti myös todettava, että saavutettavien hyötyjen varmentaminen on haastavaa, johtuen yhtäältä siitä, että pääosa niistä realisoituu elinkeinoelämän toimijoille; yrityksille, niiden toimintaprosessien ja toimintojen ajankäytön nopeutumisena ja hallinnollisen taakan keventymisenä ja toisaalta aikajänteen pituudesta.

11. Elinvoimakeskusten T&K-rahoitus edistämään pk-yritysten tavoitteellista t&k-toimintaa (mom. 32.30.46.)

Valtuus- ja määrärahaesitys perustuu kevään 2024 kehysriihen linjaukseen, jonka mukaan T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman mukaisesti T&K-lisärahoitusta kohdennetaan kilpailullisin menettelyin Business Finlandin ja ELY-keskusten (myöhemmin Elinvoimakeskusten) kautta pk-yrityksille, jotka sitoutuvat pitkäjänteisesti lisäämään ja vahvistamaan uudistavaa T&K-toimintaansa. Erityisesti pienten yritysten T&K- ja kasvupotentiaalin hyödyntämiseksi T&K-rahoitussuunnitelman mukaista lisärahoitusta esitetään kevään 2024 kehysriihen linjauksen mukaisesti kohdennettavaksi kilpailullisin menettelyin tulevien elinvoimakeskusten kautta uutena täsmätoimenpiteenä.

Arvio kasvua generoivista vaikutuksista:

Arvio valtuuden ja määrärahan vaikutuksista pk-yrityksiin				
	2026	2027	2028	2029
Arvio tuettavista pk-yrityksistä (kpl)	200	300	400	500
Arvio liikevaihdon ja viennin kasvusta	180 M€, mistä viennin kasvua 120 M€	270 M€, mistä viennin kasvua 180 M€	360 Me, mistä viennin kasvua 240 M€	450 M€, mi viennin kasvua 300 Me
Arvioi uusien työpaikkojen lisäyksestä (kpl)	1 000	1 500	2 000	2 500
Arvio patenttien ja muiden aineettomien oikeuksien määrän kasvusta (kpl)	250	370	500	620